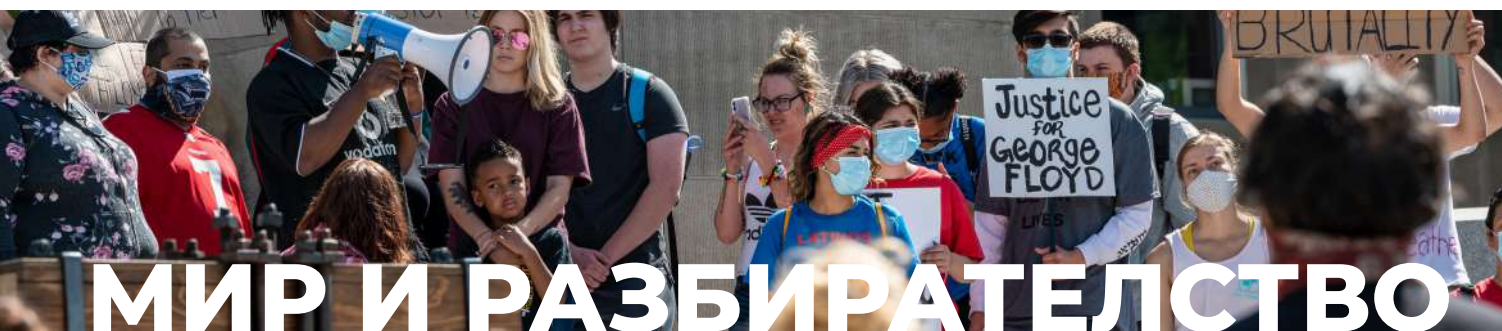

МИР И РАЗБИРАТЕЛСТВО

решения

**"Мракът не може да изгони мрака; само светлината може да направи това.
Омразата не може да изгони омразата; само любовта може да направи това."**
Мартин Лутър Кинг, Jr.

Справянето с глобалните предизвикателства като конфликти, тероризъм, насилие, войни и политическа нестабилност изисква комплексен и интегриран подход, както и изисква целенасочени действия на различни нива. Поради сложността на тези проблеми е необходимо да се разглеждат разнообразни стратегии – от насърчаване на диалога и дипломатията до укрепване на международното сътрудничество и контрол върху оръжията. Необходим е и силен акцент върху образованието и осведомеността, като се насърчава толерантността и разбирателството между различните култури и религии.

Отстраняване на предпоставките за възникването на конфликтите е от изключително значение, с оглед на което е необходимо да се обръща внимание на основните причини, които подхранват тези проблеми: напр. икономическите неравенства, социалното изключване или корупцията.

Отговорността на медиите при представяне на информацията, като избягват сензациите и се насърчава безпристрастното отразяване е критична днес. Международното сътрудничество в сферата на разузнаването, засилването на граничния контрол, зачитане на правата на човека и активното участие на местните общности в превенцията на радикализацията са само част от ефективните мерки, които могат да бъдат предприети за преодоляване на военните кризи.

Днес все повече се признава връзката между изменението на климата, недостига на ресурси и конфликтите. Действията за смекчаване на изменението на климата и неговото въздействие могат косвено да намалят и потенциалните източници на конфликти.

Нестабилните държави със слаби институции са по-податливи на конфликти и екстремистки дейности. Подпомагането на тези държави за изграждане на устойчиви институции може да насърчи стабилността. Регионалните органи като Европейския съюз, Африканския съюз, АСЕАН и други могат да играят решаваща роля в поддържането на мира и стабилността в своите региони.

ПРОЕКТ НА СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ КЪМ
СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ • СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ •

СОФИЙСКИ
УНИВЕРСИТЕТ

„СВ. КЛИМЕНТ
ОХРИДСКИ“
ОСНОВАН 1888 Г.

Добри примери и успешни инициативи, свързани с преодоляването на това глобално предизвикателство

- ✿ **Планът Маршал**⁵ След Втората световна война САЩ предоставиха над 12 милиарда долара (приблизително еквивалентни на 130 милиарда долара днес), за да помогнат на западноевропейските страни да възстановят икономиките си. Това не само дава тласък на европейското възстановяване, но и предотврати възхода на екстремистки идеологии.
- ✿ **Белфастското споразумение (Споразумението от Разпети петък)**⁶ През 1998 г., след години на конфликт в Северна Ирландия, е подписано Споразумението от Разпети петък или Белфастското споразумение. Това доведе до намаляване на насилието и създаде структури за споделяне на властта, като по този начин насърчи мира в региона.
- ✿ **Колумбийското мирно споразумение**⁷ През 2016 г. колумбийското правителство и бунтовниците от Революционните въоръжени сили на Колумбия – Народна Армия FARC (партизанска организация с марксистко-ленинстка идеология в Колумбия) подписаха мирен договор, слагащ край на повече от 50 години конфликт. Това споразумение осигурява начини за интегриране на бунтовниците в обществото и политиката.
- ✿ **Съвет за мир и сигурност на Африканския съюз**⁸ Създаден през 2004 г., този орган насърчава мира, сигурността и стабилността в Африка. Той е инструмент за справяне с кризи в страни като Судан и Сомалия.
- ✿ **Асоциацията на нациите от Югоизточна Азия (ASEAN)** насърчава регионалния мир чрез диалог и изграждане на консенсус, често наричан „Пътят на ASEAN“. Този подход помогна за предотвратяване на мащабни конфликти в Югоизточна Азия.
- ✿ **Инициативи за противодействие на насилствения екстремизъм (CVE)**⁹ Различни програми по света имат за цел да предотвратят радикализацията. Примерите включват програми за популяризиране на общността в САЩ и центрове за дерадикализация в страни като Саудитска Арабия.
- ✿ **Бели каски в Сирия**¹⁰ Известни още като Гражданска защита на Сирия, те са доброволческа група, която изпълнява спасителни мисии в контролирани от бунтовниците райони по време на бомбардировки, издирвайки оцелели и оказвайки медицинска помощ.
- ✿ **ICAN (Международна мрежа за действие на гражданското общество)**: Тази мрежа подкрепя активизма на гражданското общество в насърчаването на правата на жените, мира и правата на човека в страни, засегнати от конфликти и/или преход.
- ✿ **Декларация на принципите (Споразумения от Осло)**: Въпреки своите недостатъци и нереализиран потенциал, Споразуменията от Осло през 90-те години на миналия век отбелязват значителна стъпка към разрешаването на израелско-палестинския конфликт, като и двете страни взаимно признаха правото си на съществуване.
- ✿ Тези инициативи са успешни в различна степен и предизвикателствата продължават и се засилват и до днес, но последователните усилия, гъвкавостта в подхода и международното сътрудничество са от решаващо значение за постигането и поддържането на мир и стабилност.
- ✿ **Нобеловата награда за мир**¹¹ е една от петте Нобелови награди, учредени от завещанието на шведския изобретател и индустриалец Алфред Нобел. Наградата се присъжда на лица или организации, които са изобретили най-голям принос за установяването или поддържането на мира в света. Докато другите Нобелови награди се връчват в Стокхолм, Швеция, Нобеловата награда за мир се връчва в Осло, Норвегия. Комитет, избран от норвежкия парламент, определя лауреата или лауреатите всяка година. През годините множество дипломати, активисти, бивши президенти и организации са били удостоени с тази престижна награда за своята работа по насърчаване на мира и решаване на конфликти.

¹ Żakowska, M. (2020). The roots of armed conflicts: Multilevel security perspective. *Security and Defence Quarterly*. <https://doi.org/10.35467/sdq/124962>

² Freedom of expression in times of conflict - Freedom of Expression. <https://www.coe.int/en/web/freedom-expression/freedom-of-expression-in-times-of-conflict>

³ ИЗМЕНЕНИЕ НА КЛИМАТА И МЕЖДУНАРОДНА СИГУРНОСТ. Документ от върховния представител и Европейската комисия до Европейския съвет (2008), https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/bg/reports/99408.pdf

⁴ СИГУРНА ЕВРОПА В ЕДИН ПО-ДОБЪР СВЯТ, ЕВРОПЕЙСКА СТРАТЕГИЯ ЗА СИГУРНОСТ, https://www.mod.bg/bg/doc/strategicheski/20110401_ESS.pdf

⁵ План „Маршал“. bg.wikipedia.org. (2022). https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%B%D0%B0%D0%B-D_%E2%80%9E%D0%9C%D0%B0%D1%80%D1%88%D0%B0%D0%BB%E2%80%9C

⁶ Доклад за изпълнението на Споразумението относно оттеглянето на Обединеното кралство от ЕС - Сряда, 15 март 2023 г. © Европейски Съюз, 2023 г. – Източник: Европейски Парламент. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0080_BG.html

⁷ Пета годишнина от мирното споразумение в Колумбия - Четвъртък, 29 април 2021 г. © Европейски Съюз, 2021 г. – Източник: Европейски Парламент. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0160_BG.html

⁸ Kodjo, T. (n.d.). Ending conflicts, sustaining peace – African Union – Peace and Security Department. African Union Peace and Security Department. <https://www.peaceau.org/en/>

⁹ Department of Home Affairs website. (n.d.). Department of Home Affairs Website. [https://www.homeaffairs.gov.au/about-us/our-portfolios/national-security/countering-extremism-and-terrorism/countering-violent-extremism-\(cve\)](https://www.homeaffairs.gov.au/about-us/our-portfolios/national-security/countering-extremism-and-terrorism/countering-violent-extremism-(cve))

¹⁰ Support the white helmets. (n.d.). <https://www.whitehelmets.org/en/>

¹¹ All Nobel Peace prizes. (n.d.). NobelPrize.org. <https://www.nobelprize.org/prizes/lists/all-nobel-peace-prizes/>

